

**Tiesu apmeklētāju anketu apkopojums
Rīgas tiesu apgabala
tiesas**

2022.gads un 2023.gads

Autore: Agnese Frīdenberga, Iveta Kažoka

Rīga
2023.gada, februāris

Publicēšanas datums: 2023.gada septembris

Pārskata autore: Agnese Frīdenberga

Šis pārskats ir sagatavots projekta “Risinājumi labākai Latvijas pārvaldībai” ietvaros ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par tā saturu atbild biedrība “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”.

Satura rādītājs

Ievads.....	4
1. Respondentu vērtējumi par Rīgas tiesu apgabala tiesām.....	6
1.1 Respondentu vērtējums par saskarsmi ar Rīgas tiesu apgabala tiesām un to darbiniekiem.....	6
1.2 Vērtējums par konkrēta tiesas procesa kvalitāti	10
2. Apmeklētāju gatavība elektroniskai saziņai	13
3. Apmeklētāju rakstiskie komentāri	14
Galvenie secinājumi	15

Ievads

Tiesu apmeklētāju aptaujas mērķis ir uzzināt tiesu apmeklētāju vērtējumu un pieredzi saskarsmē ar tiesām. Aptauju nodrošina Tiesu administrācija sadarbībā ar Rīgas tiesu apgabala tiesām un biedrību “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” (Providus).

Tiesu apmeklētāju aptauja tiek īstenota katrā tiesā saskaņā ar Tiesu administrācijas izstrādāto anketēšanas plānu. Anketēšana notiek Tiesu administrācijas noteiktajā laika rāmī, veltot ne mazāk kā 2 mēnešus katrā tiesā viena gada ietvaros.

Aizpildītas aptaujas anketas tika saņemtas no visām Rīgas tiesu apgabala tiesām, šādām tiesām - izņemot Rīgas pilsētas tiesas Mazā nometņu ielā.

Šajā apkopojumā vienkopus ir dati par visām Rīgas tiesu apgabala tiesām (izņemot Rīgas pilsētas tiesas Mazā nometņu ielā)

Aptaujas procesā tika izmantotas 11 urnas (slēgtas, caurspīdīgas). Aptaujas urnas atradās vai nu pie tiesu zāles durvīm vai pie izejas no tiesas ēkas, atbilstoši ēkas lielumam un konfigurācijai. Tiesu sēžu sekretārs vai cits tiesas darbinieks informēja tiesas apmeklētāju par iespēju aizpildīt novērtējuma anketas un atstāt novērtējuma anketu, to ievietojot aizzīmogotā aptaujas urnā.

Aptaujas urnas tika iztukšotas pēc aptaujas beigām Tiesu administrācijā, piedaloties vismaz diviem Tiesu administrācijas darbiniekiem. Tiesu administrācijas darbinieki apkopoja arī visus anketu datus. Anketas statistiskos datus apkopoja Tiesu administrācijas eksperts, komentārus un datu analīzi veica biedrības “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” pētnieces Agnese Frīdenberga un Iveta Kažoka.

Aptaujas dati par respondentiem

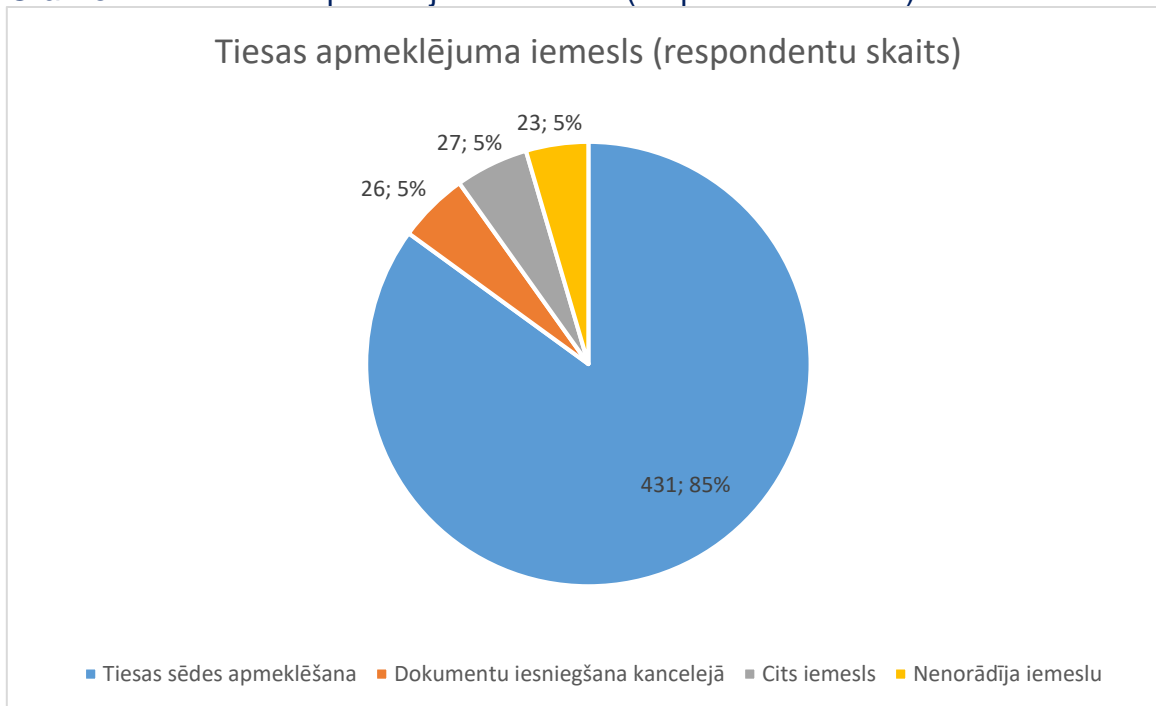
Aptaujas veikšanās periodā kopumā tika saņemtas 507 aizpildītas aptaujas anketas.

Tabula Nr.1. “Saņemto aptaujas anketu skaits, sadalījums pa tiesām”

Tiesas nosaukums	Cik anketu?
Rīgas pilsētas tiesa, Jēzusbaznīcas iela	5
Rīgas pilsētas tiesa, Abrenes iela	11
Rīgas pilsētas tiesa, Daugavgrīvas iela	13
Rīgas pilsētas tiesa, Lomonosova iela	56
Rīgas rajona tiesa Sigulda	62
Rīgas apgabaltiesa	76
Rīgas rajona tiesa Jūrmala	113
Rīgas rajona tiesa Rīga	171
KOPĀ	507

Biežākais iemesls, kādēļ anketas aizpildītājs bija nonācis tiesas ēkā – tiesas sēdes apmeklējums (85% respondentiem).

Grafiks Nr. 1 “Tiesas apmeklējuma iemesls (respondentu skaits)”

118 personas no 507 aptaujas dalībniekiem nebija norādījuši savu statusu, dodoties uz tiesu. Salīdzinot ar citiem anketas aizpildītājiem, biežāk anketu aizpildīja advokāti vai pārstāvji.

Grafiks Nr.2 “Respondenti atbilstoši viņu procesuālajam statusam

Norādītais statuss	Atbilžu skaits
Aizstāvis	4
Apsūdzētais	8
Liecinieks	18
Prokurors	24
Cits	44
Atbildētājs	50
Prasītājs	76
Nenorādīja statusu	118
Advokāts/pārstāvis	165

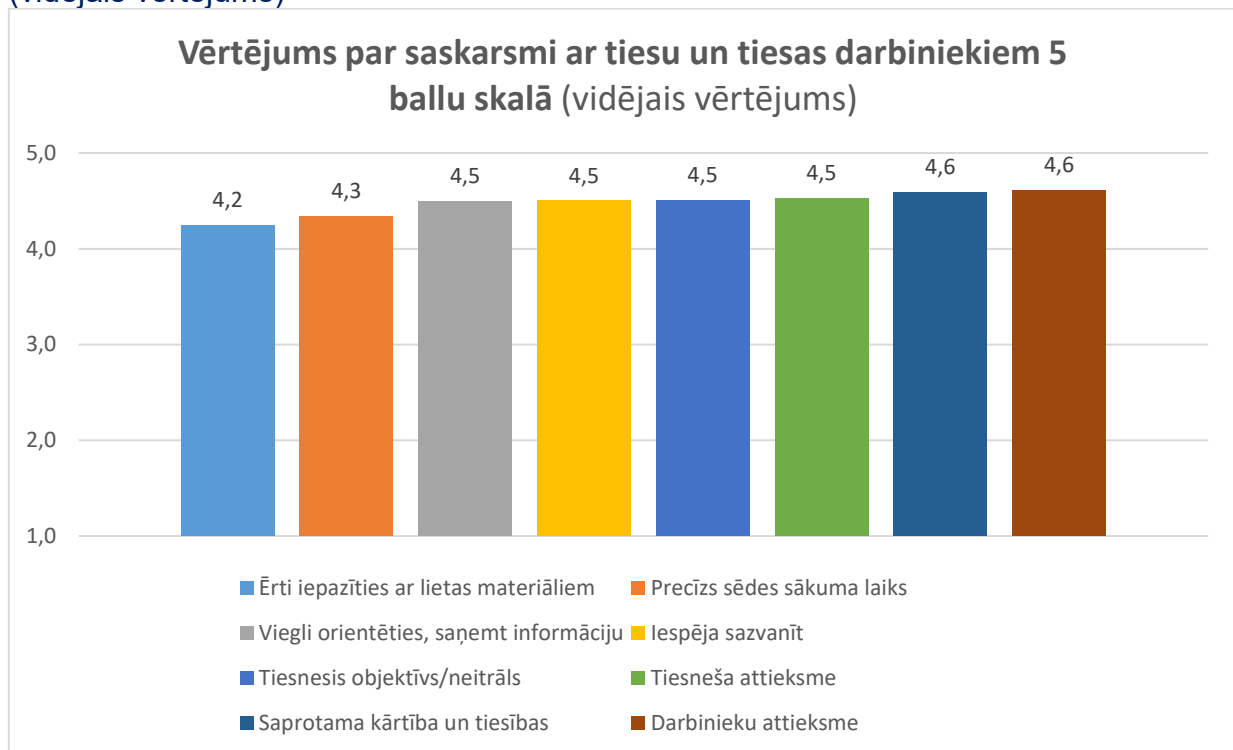
237 aptaujas anketās (no 507) bija iekļauts konkrētas lietas numurs, kurš ļauj identificēt konkrētā procesā iesaistīto tiesnesi.

1. Respondentu vērtējumi par Rīgas tiesu apgabala tiesām

Kopumā aptaujas dalībnieki augstu novērtējuši saskarsmi ar Rīgas tiesu apgabala tiesām, tiesu darbiniekiem un tiesas procesa norisi. Kopējie vidējie rādītāji ir 4,5 balles no 5.

Aptaujas dati rāda, ka visaugstāko vidējo vērtējumu izpelnījusies darbinieku attieksme un procesa norise tiesās (4,6 balles no 5). Taču arī pārējie izvērtējuma kritēriji ir ieguvuši augstu novērtējumu.

Grafiks Nr. 4 “Vērtējums par saskarsmi ar tiesu un tiesas darbiniekiem 5 ballu skalā (vidējais vērtējums)”

1.1 Respondentu vērtējums par saskarsmi ar Rīgas tiesu apgabala tiesām un to darbiniekiem

Tiesu apmeklētāji anketās tika lūgti novērtēt tiesu darbu atbilstoši četriem vērtēšanas parametriem:

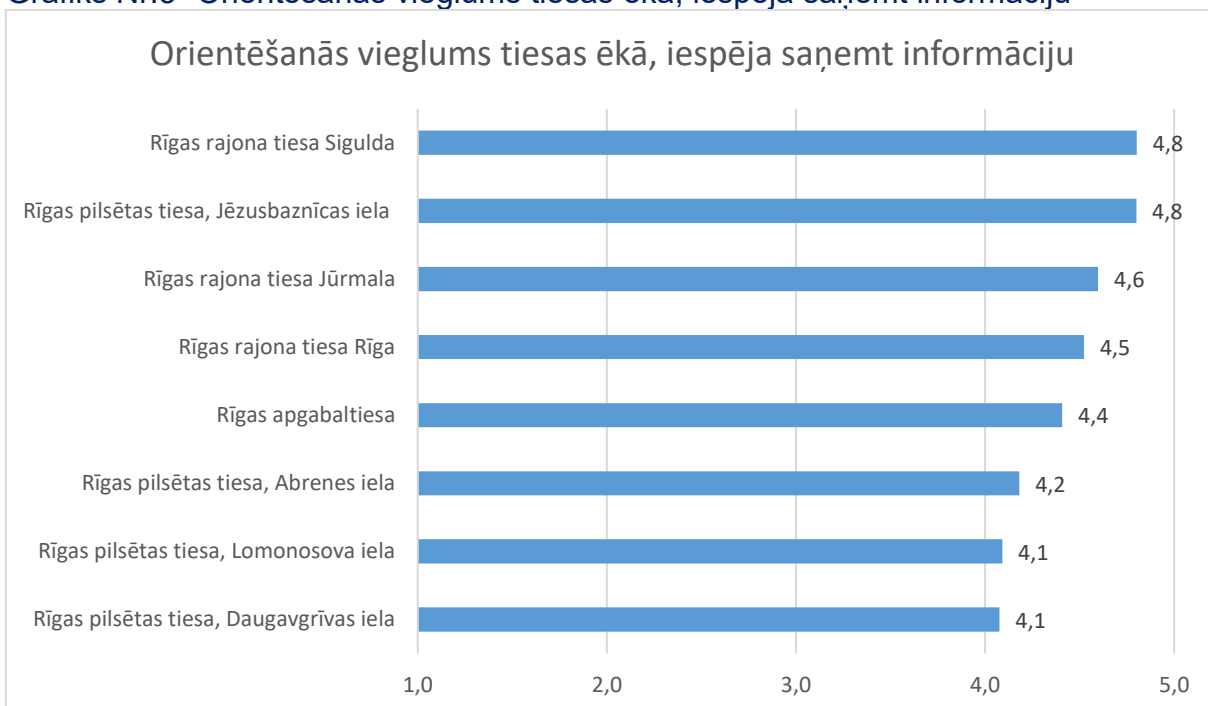
1. Viegli orientēties tiesas ēkā;
2. Iespējas sazināties tiesu;
3. Darbinieku attieksme;
4. Ērta iepazīšanās iespēja ar lietu materiāliem.

1) Orientēšanas tiesas ēkā un iespēja saņemt nepieciešamo informāciju

Tiesu apmeklētājiem nav lielu problēmu saorientēties tiesu ēkā un/vai saņemt nepieciešamo informāciju. Kopējais vidējais vērtējums ir 4,5 balles no 5.

Visvairāk augstāko novērtējumu (4,8 balles no 5) saņēmusi Rīgas rajona tiesa Siguldā un Rīgas pilsētas tiesa (Jēzusbaznīcas ielā).

Grafiks Nr.5 "Orientēšanās vieglums tiesas ēkā, iespēja saņemt informāciju"

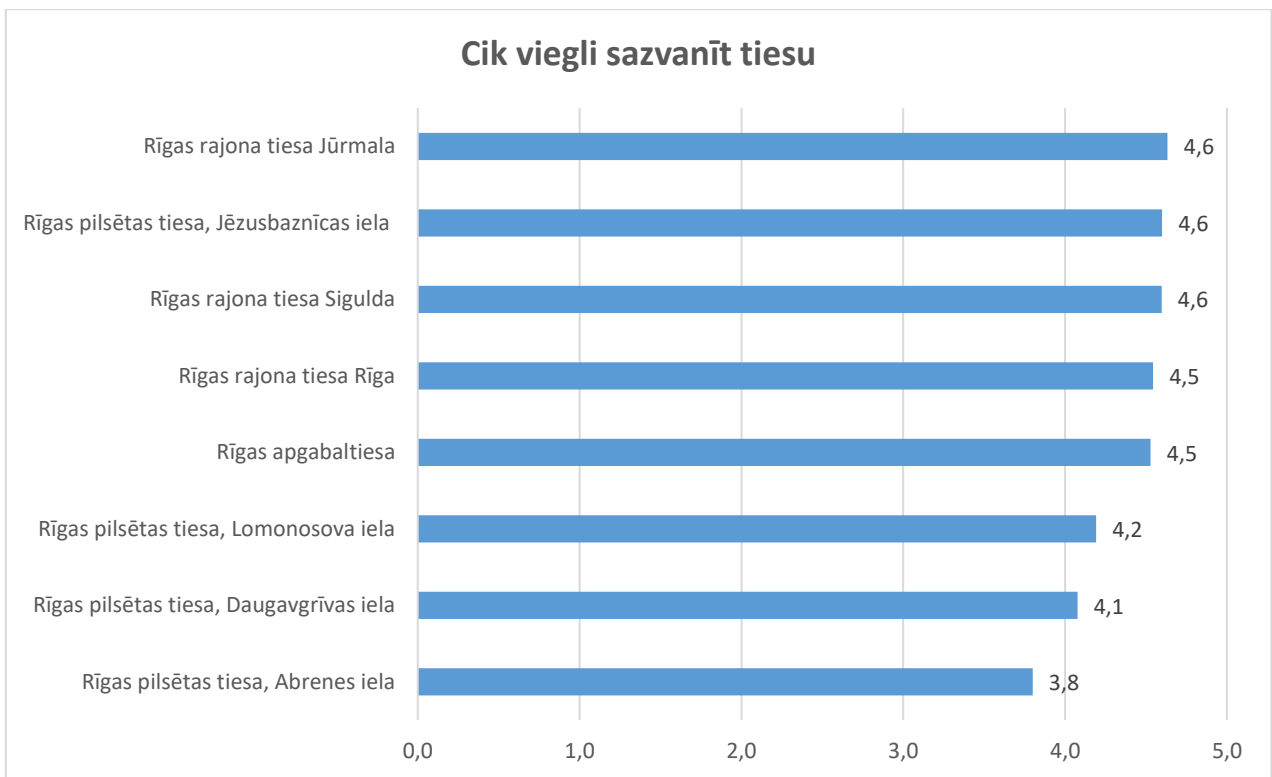

2) Iespēja sazināties ar tiesu

Aptaujas dati liecina, ka problēmas sazināties ar tiesu ir retas, kopējais vērtējums par visām tiesām ir 4,5 balles no 5.

Visaugstāko vidējo novērtējumu saņēmušas Rīgas rajona tiesa Siguldā, Rīgas pilsētas tiesa, Jēzusbaznīcas ielā un Rīgas rajona tiesa Jūrmalā (4,6 balles no 5). Zemāko vērtējumu - Rīgas pilsētas tiesa Abrenes ielā (3,8 balles no 5).

Grafiks Nr.6 "Vērtējums par iespēju sazināties ar tiesu"

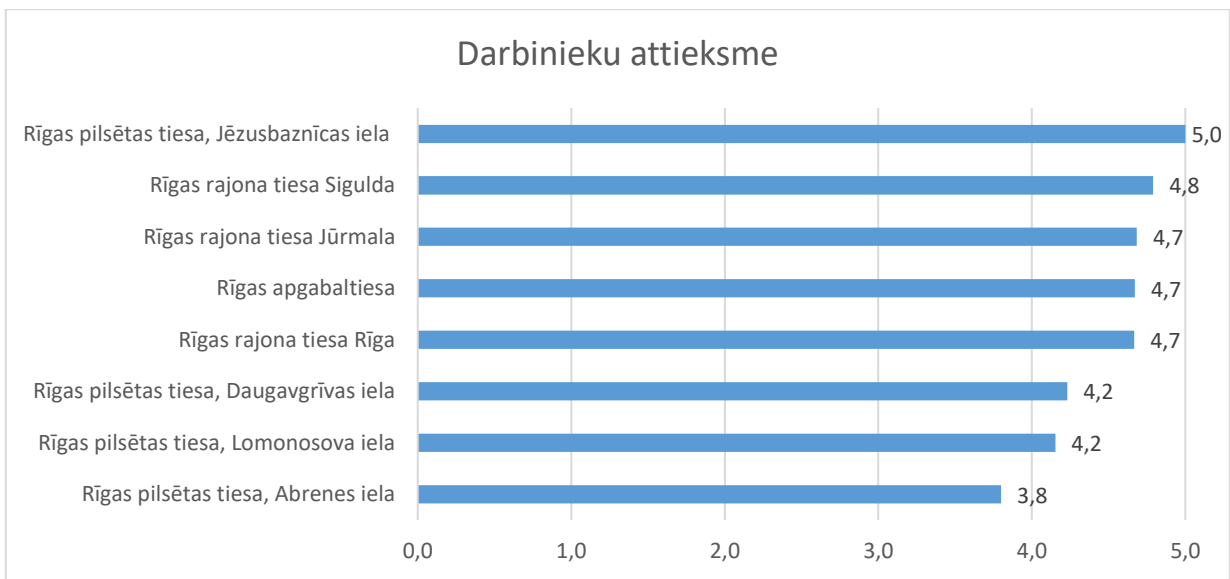

3) Darbinieku attieksme

Kopumā tiesu apmeklētāji augstu novērtējuši tiesu darbinieku attieksmi - vidējais vērtējums ir 4.6 balles no 5

Visaugstāko vidējo novērtējumu saņēmusi Rīgas pilsētas tiesa, Jēzusbaznīcas ielā (5 balles no 5), salīdzinoši zemāku vērtējumu - Rīgas pilsētas tiesa, Abrenes ielā (3,8 balles no 5).

Grafiks Nr.7 "Vērtējums par darbinieku attieksmi"

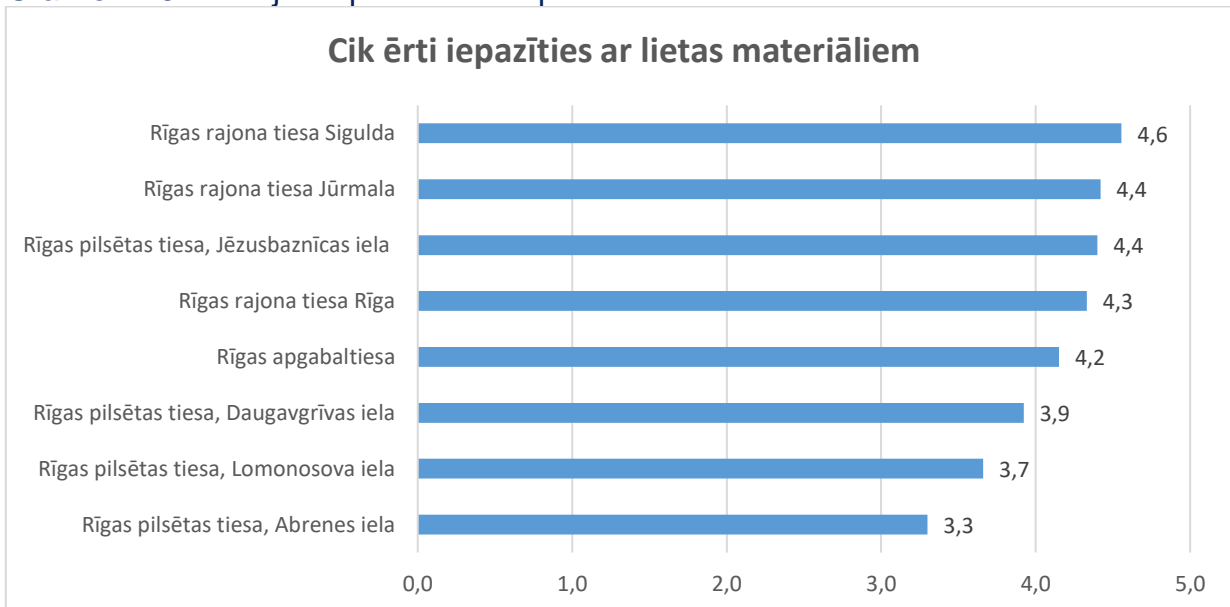

4) Ērta iepazīšanās ar lietas materiāliem

Anketas liecina, ka kopumā iespējas iepazīties ar lietas materiāliem tiesās tiek vērtētas kā viszemāk, taču tomēr pietiekami augstu - vidējais vērtējums: 4,2 balles no 5.

Augstāko vērtējumu saņēma Rīgas rajona tiesa Siguldā (4,6 balles no 5) un zemāko Rīgas pilsētas tiesa, Abrenes ielā (3,3 balles no 5).

Grafiks Nr.8 “Vērtējums par ērtumu iepazīties ar lietas materiāliem”

1.2 Vērtējums par konkrēta tiesas procesa kvalitāti

Tiesu apmeklētāji anketās tika lūgti novērtēt konkrētu tiesu procesu kvalitāti atbilstoši četriem vērtēšanas parametriem:

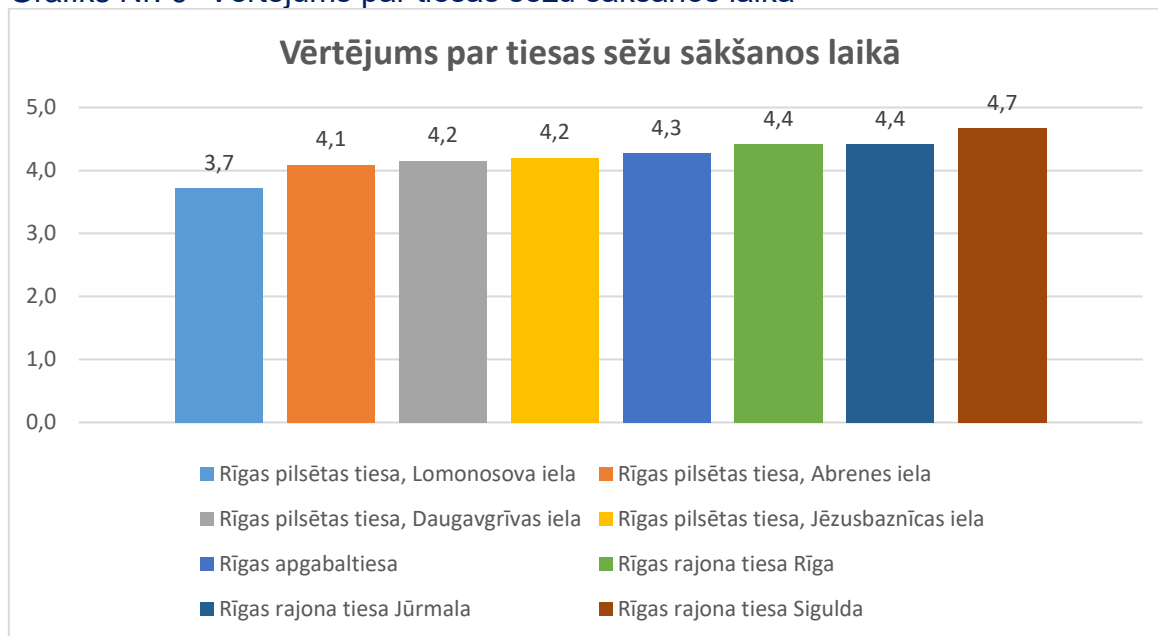
1. Precīzs tiesas sēdes sākuma laiks
2. Tiesneša attieksme
3. Tiesneša objektivitāte un neitralitāte
4. Saprotama procesa kārtība un tiesības.

1) Precīzs tiesas sēdes sākuma laiks

Aptaujas dati liecina, ka vidējais novērtējums kopā pa visām tiesām ir augsts: 4,3 balles no 5.

Visaugstākais vidējais vērtējums ir par Rīgas rajona tiesu Siguldā (4,7 balles no 5), salīdzinoši zemāks vērtējums - par Rīgas pilsētas tiesu, Lomonosova ielā (3,7 balles no 5).

Grafiks Nr. 9 "Vērtējums par tiesas sēžu sākšanos laikā"

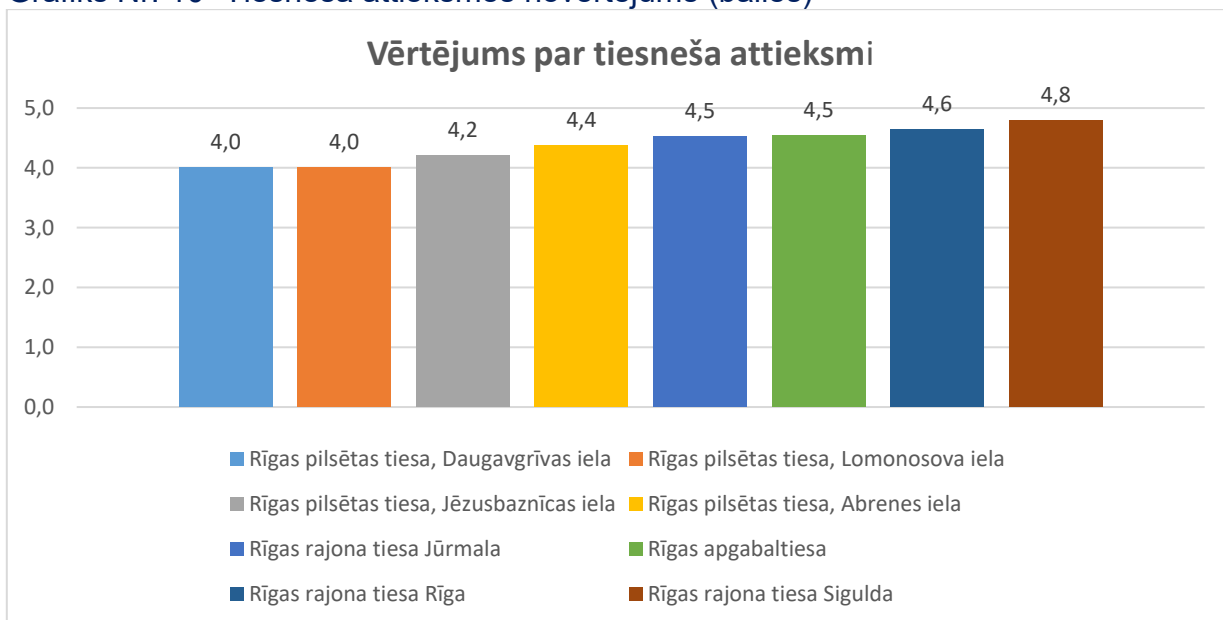

2) Tiesneša attieksme

Administratīvās tiesas apmeklētāji vidēji tiesnešu attieksmi novērtējuši augstu - ar 4,5 ballēm no 5.

Visaugstāko novērtējumu par tiesneša attieksmi saņēmusi Rīgas rajona tiesa Siguldā (4,8 balles no 5) un zemāku - Rīgas pilsētas tiesa Daugavgrīvas ielā (4 balles no 5).

Grafiks Nr. 10 "Tiesneša attieksmes novērtējums (ballēs)

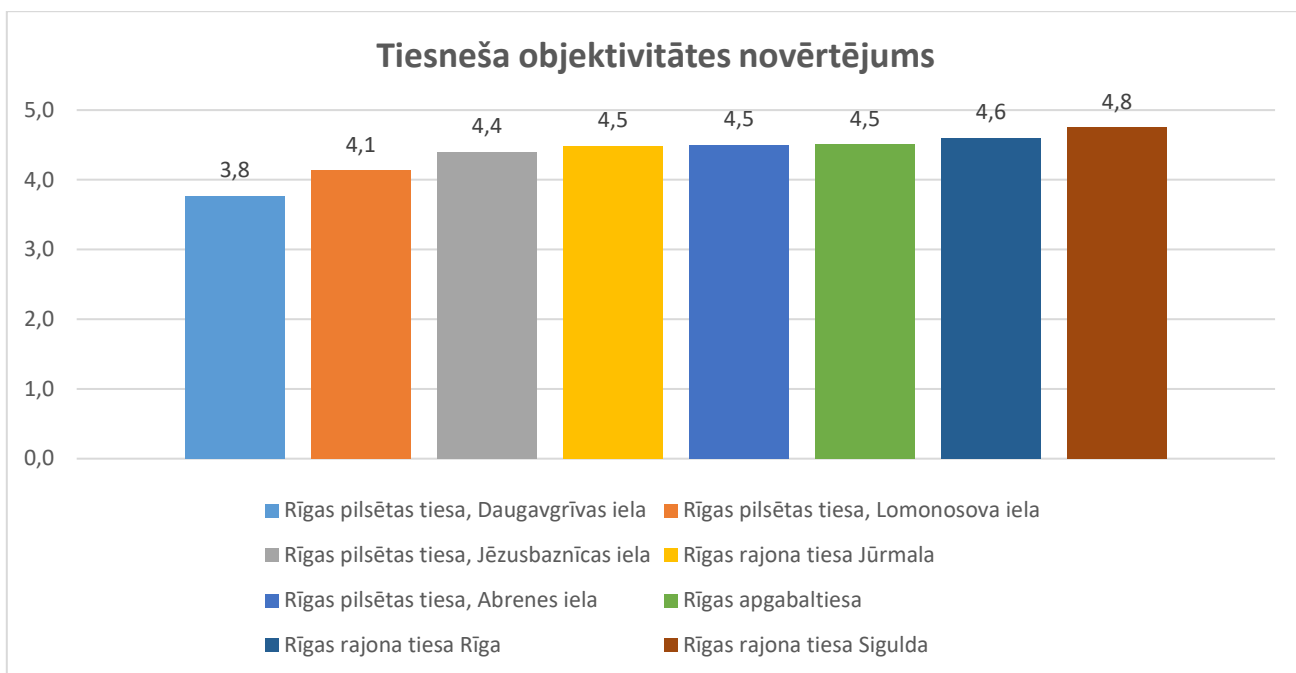

3) Tiesneša objektivitāte/neitralitāte

Anketu aizpildītāji tiesnešu objektivitāti/neitralitāti ir vidēji novērtējuši ar 4,5 ballēm no 5.

Visaugstāko vidējo novērtējumu par tiesneša attieksmi saņēma Rīgas rajona tiesa Siguldā (4,8 balles no 5) salīdzinoši zemāku - Rīgas pilsētas tiesa Daugavgrīvas ielā (3,8 balles no 5).

Grafiks Nr.11 "Tiesneša objektivitātes novērtējums"

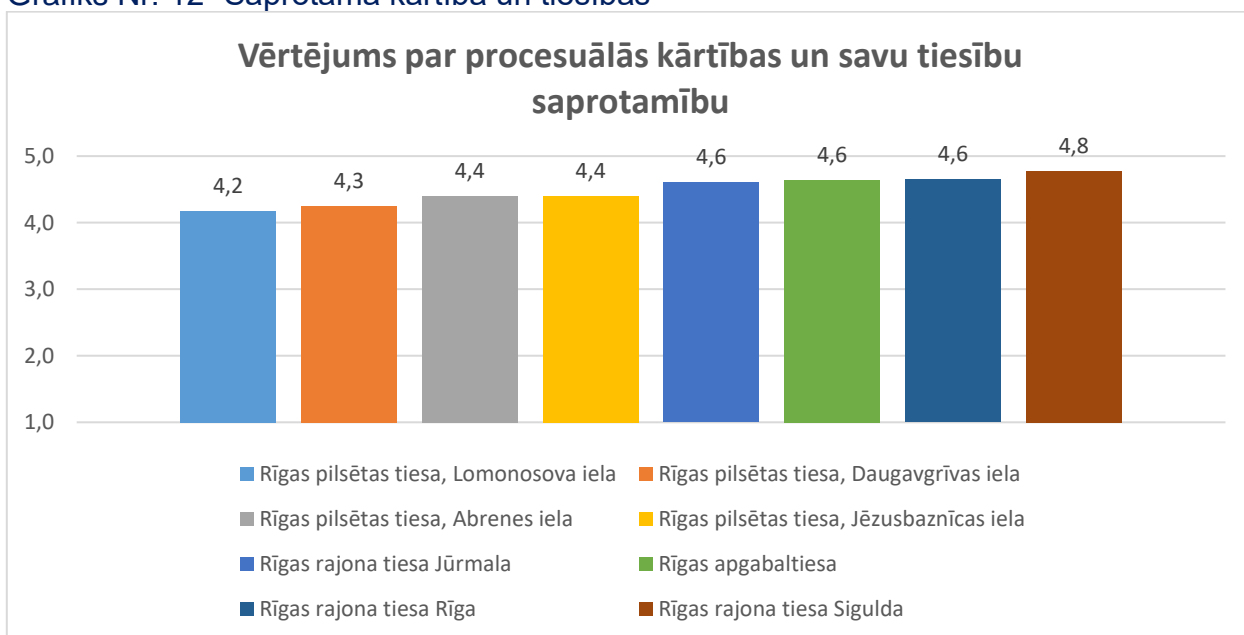

4) Saprotama kārtība un tiesības

Tiesu apmeklētāji procesuālās kārtības un savu tiesību saprotamību novērtējuši ar 4,6 ballēm no 5.

Visaugstāko vidējo novērtējumu saņēma Rīgas rajona tiesa Siguldā (4,8 balles no 5) un salīdzinoši zemāku – Rīgas pilsētas tiesa Lomonosova ielā (4,2 balles no 5).

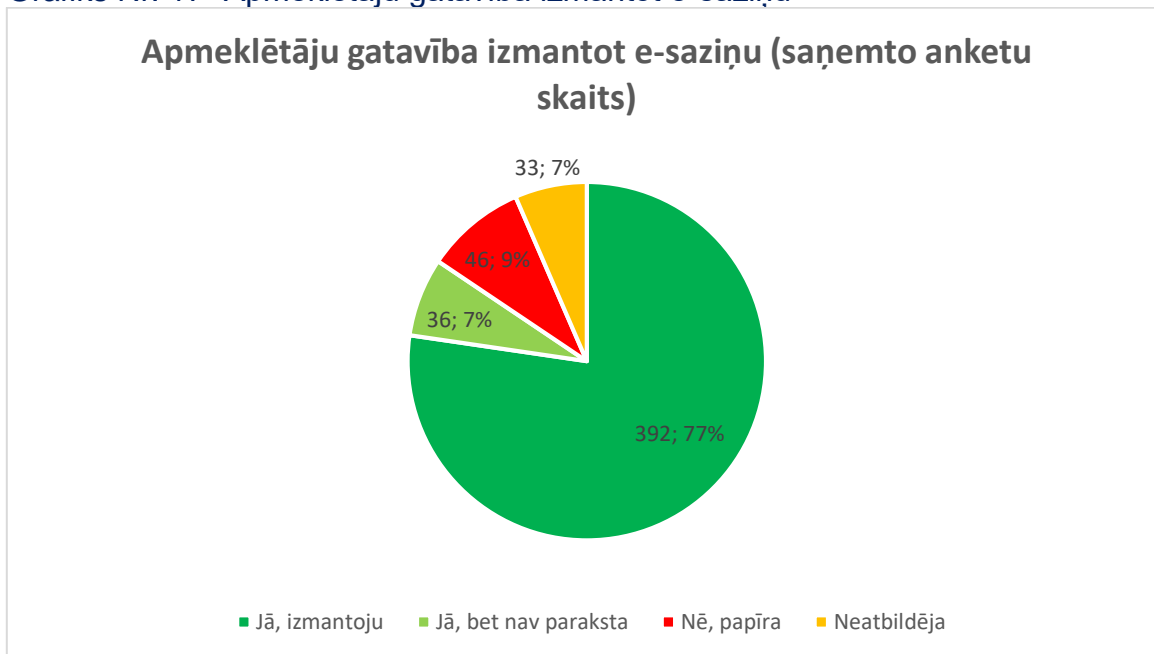
Grafiks Nr. 12 “Saprotama kārtība un tiesības”

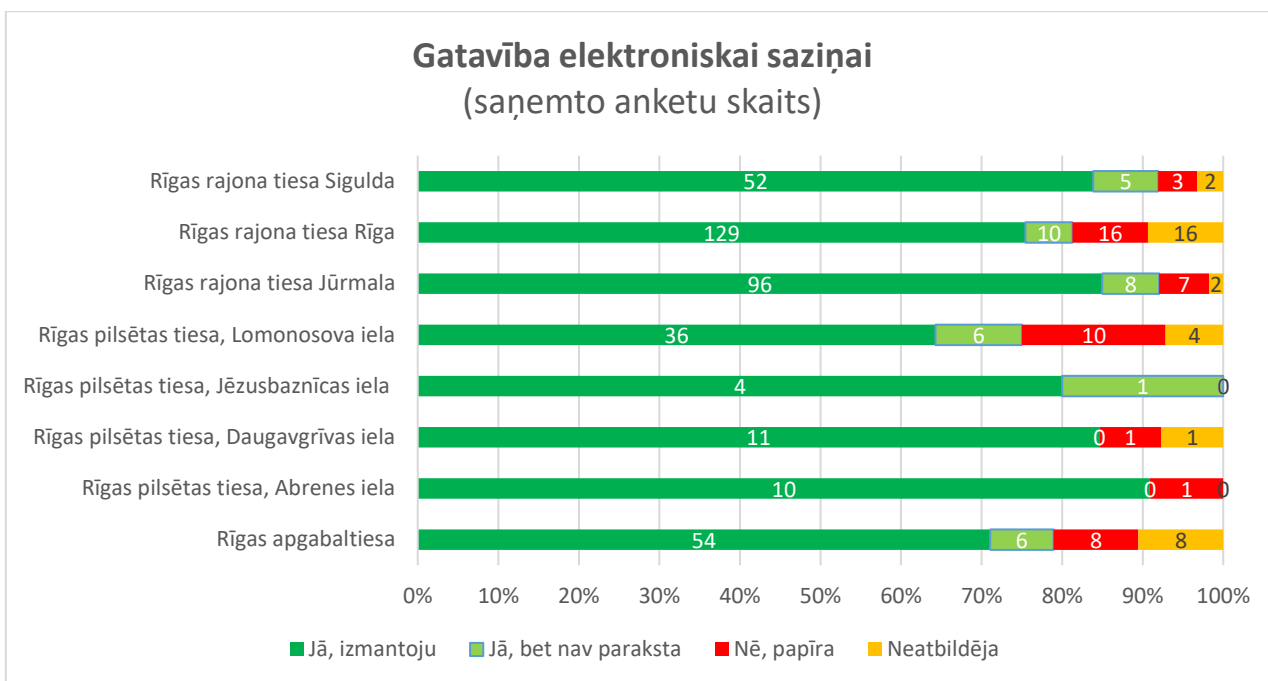
2. Apmeklētāju gatavība elektroniskai saziņai

77% no respondentiem norādīja, ka tie izmanto iespēju elektroniski sazināties ar tiesu, 9%, norāda, ka labāk sazinātos ar tiesu "papīra formātā".

Grafiks Nr. 17 "Apmeklētāju gatavība izmantot e-saziņu"

Grafiks Nr. 18 "Cik daudz respondentu izmanto elektronisko saziņu ar tiesu"

3. Apmeklētāju rakstiskie komentāri

Kopā tika saņemti 110 komentāri no tiesu aptaujas dalībniekiem, kur mazāk par 10 bija negatīvi, lielākais vairākums bija atzinīgi.

Aptaujas dalībnieki vairākkārtīgi slavēja tiesas procesa norisi, tiesnešu darbu (piemēri no anketām, “Process notika atbilstoši spēkā esošajam procesuālajam regulējumam. Tika ievērots sacīkstes princips. Tiesa neuzdeva lietas dalībniekiem nevajadzīgus un liekus jautājumus (pārstāvis)”, “Augsta tiesas profesionalitāte, neitralitāte un objektivitāte. Laba nolēmumu kvalitāte (prasītāja pārstāvis)”.

Tika uzteikts arī tiesas darbinieku darbs (piemēri no anketām “Apmeklējot regulāri tiesas ēku nav problēmu orientēties un apsargi ir atsaucīgi, kas jebkurā laikā izpalīdzēs. Tiesas process atbilstošs Civilprocesa normām. Kašķēšanās notika, bet tas bija nesaistīts ar tiesneša darbu (prokurors)”, “ Viss notika ātri, dinamiski saskaņā ar CPL regulējumu. Īpaši vēlos uzteikt sastāva sekretāres darbu – profesionāli, laipni un pretimnākoši – tā var raksturot minētās kolēģes darbu (prasītājs)”.

Negatīvajā komentāros vairākkārtīgi ir norādīts uz problēmām lietot e-lietu, piemēram “Negatīva pieredze ar e-lietām. Dokumentus no advokāta pieejamās darba vietas vai nu neredz vai tie nav sakārtoti hronoloģiski (aizstāvis)”. Tāpat tika norādīts uz to, ka lietas izskatīšana vairākkārtīgi tiek pārcelta, piemēram “Brīžiem nav saprotama tiesas attieksme un lietas neskatīšana pēc būtības, ņemot vērā, ka lietā ir pietiekami informācijas, lai skatītu lietu pēc būtības. Lieta tiek novilcināta, aizbildinoties ar to, ka dalībnieki ceļ papildus prasības, kuras ir jāizskata pirms pamatlietas. Piem. pagaidu regulējumi (atbildētājs un pretprasītājs civillietā)”.

Galvenie secinājumi

- 1) Apmeklētāju atsaucība aizpildīt aptaujas anketas par tiesu darbu Rīgas tiesu apgabala tiesās ir salīdzinoši laba, tika saņemtas 507 aptaujas anketas.
- 2) Biežākais iemesls, kādēļ anketas aizpildītājs bija nonācis tiesas ēkā – tiesas sēdes apmeklējums, salīdzinoši aktīvi anketu aizpildītāji bija advokāti vai pārstāvji.
- 3) Kopumā aptaujas dalībnieki augstu novērtējuši saskarsmi ar Rīgas tiesu apgabala tiesām, tiesu darbiniekiem un tiesas procesa norisi. Kopējie vidējie rādītāji ir 4,5 balles no 5.
- 4) Aptaujas dati par Rīgas tiesu apgabala tiesām rāda, ka visaugstāko vidējo vērtējumu izpelnījusies darbinieku attieksme un procesa virzība tiesas sēdē (4,6 balles no 5), zemākais vērtējums ir per to, cik ērti iepazīties ar lietas materiāliem (4,2 balles no 5)
- 5) 77% no respondentiem norādīja, ka tie izmanto iespēju elektroniski sazināties ar tiesu, 9%, norāda, ka labāk sazinātos ar tiesu “papīra formātā”.
- 6) Kopā tika saņemts 110 komentāri no tiesu aptaujas dalībniekiem par Rīgas tiesu apgabala tiesām, kur lielākā daļa aptaujas dalībnieki pozitīvi novērtēja saskarsmi ar tiesu un tās darbiniekiem.